

บทที่ 1

ข้อมูลพื้นฐาน

การจัดการการท่องเที่ยวบ้านถ้ำผิง

1. ความเป็นมาของโครงการ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สำคัญของไทยโดยสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ทั้งนี้เพราะประเทศไทยมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และสวยงาม มีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีความโดดเด่น และมีความเป็นเอกลักษณ์ในศิลปวัฒนธรรม ทำให้มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวขึ้นทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวมากขึ้น

บ้านถ้ำผิง หมู่ที่ 5 ตำบลคันชอน อำเภอพนม จ.สุราษฎร์ธานี เป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (หมู่บ้าน อพป.) มีประชากร 1,375 คน ประมาณ 349 ครัวเรือน มีการตั้งหมู่บ้านขึ้นมาเพื่อสะดวกต่อการพัฒนา โดยแบ่งเป็น 8 ชุมบ้านดังนี้

1. บ้านบางคุย
2. บ้านถ้ำผิง
3. บ้านบางเลา
4. บ้านบางคุยใต้
5. บ้านบางคุยเหนือ
6. บ้านถ้ำเขนนอน
7. บ้านพรุก่า
8. บ้านคลองถ้ำเลิศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของบ้านถ้ำผิง เป็นพื้นที่ราบล้อมรอบด้วยภูเขา ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประเภท สวนยางพารา ไม้ผล และกาแฟ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม ศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่น และมีวิถีชีวิตของชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

จากศักยภาพดังกล่าวชุมชนมองเห็นโอกาสจะใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ทางการท่องเที่ยวจึงได้รวมตัวกันจัดทำโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้น เพื่อหาแนวทางในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน รวมทั้งสร้างความเข้มแข็ง และเสริมสร้างรายได้ให้กับชุมชน

โครงการการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านถ้ำผึ้งได้เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2545 โดยมีการจัดที่พักในลักษณะ Home stay พร้อมบริการยานพาหนะ อาหาร และการนำเที่ยวจากชุมชน พบว่า มีผู้ใช้บริการอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ชุมชนมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยวและการรวมกลุ่มของชุมชน ทำให้ชุมชนสามารถจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรได้ในราคาที่สูงขึ้น

จากการที่จำนวนนักท่องเที่ยวมีปริมาณมากขึ้น ประกอบกับการที่ชุมชนต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงจำเป็นที่ชุมชนต้องมีความเข้าใจ ด้านการจัดการท่องเที่ยวให้เป็นระบบ และมีมาตรฐานสูงขึ้น เป็นการเพิ่มความเชื่อถือในคุณภาพของการให้บริการ ซึ่งจะก่อให้เกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว และช่วยในการประหยัดทรัพยากร และลดต้นทุนการผลิตของชุมชน

2. ทรัพยากรท่องเที่ยว และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ในระยะแรกแหล่งท่องเที่ยวบ้านถ้ำผึ้ง ที่เปิดให้เข้าชมมีเพียง 7 จุด ต่อมาได้มีการพัฒนาและค้นพบใหม่เพิ่มขึ้นอีก 5 จุด รวมเป็น 12 จุด ประกอบด้วย

2.1. แหล่งท่องเที่ยวที่เปิดบริการในระยะแรก

1. ถ้ำสมรภูมิ

ถ้ำถ้ำแห่งนี้เป็นศูนย์บัญชาการ (บก.541) ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ภายในถ้ำเป็นที่เก็บอาวุธ บริเวณสำหรับรักษาผู้บาดเจ็บรวมทั้งเป็นที่หลบซ่อนของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นป่าไม้ขนาดใหญ่ มีภูเขา มีถ้ำที่สวยงาม เส้นทางที่ขึ้นสู่ถ้ำต้องปีนป่ายขึ้นไปประมาณ 150 เมตร ตลอดเส้นทางขึ้นถ้ำมีทัศนียภาพที่สวยงาม โดยเมื่อถึงถ้ำแรกจะสามารถมองเห็นทิวทัศน์ของผืนป่าอีกด้านหนึ่ง ส่วนบริเวณใกล้ๆจะเป็นถ้ำที่ค้างคาวอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เส้นทางลงสามารถเดินลงอีกด้านของภูเขา ระยะทางประมาณ 150 เมตร ซึ่งถ้ำสมรภูมิ พื้นที่ยังคงสภาพเดิม และทางชุมชนได้ทำการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจุดนี้ ดังนี้

- มีการปรับปรุงเส้นทางขึ้นและทางลงถ้ำ เป็นขั้นบันไดดินโดยใช้ไม้เป็นราวเพื่อสะดวกในการเดินและเพื่อความปลอดภัย
- มีสถานที่จอดรถซึ่งสามารถจอดรถได้ประมาณ 5 คัน
- มีป้ายบอกเส้นทางเข้า ไปยังถ้ำสมรภูมิ ส่วนด้านในถ้ำจะมีป้ายบันทึกประวัติโดยย่อไว้

2. บ่อน้ำร้อน

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นพื้นที่ป่าหุ มีลักษณะเป็นป่าชุ่มน้ำเขตร้อน เนื้อที่ประมาณ 8 ไร่ เป็นบ่อน้ำร้อนธรรมชาติ มีลักษณะเป็นบ่อน้ำร้อน ขนาดใหญ่น้อยจำนวน 5 บ่อ และมีธารน้ำร้อนไหลออกจากพื้นที่ น้ำมีอุณหภูมิประมาณ 40 องศาเซลเซียส มีปลาและสัตว์น้ำอาศัยอยู่ บริเวณโดยรอบพื้นที่บ่อน้ำร้อนมีพรรณไม้นานาชนิด การเดินทางไปยังพื้นที่ใช้เส้นทางเดินเท้าโดยผ่าน

สวนยางพารา สวนปาล์มน้ำมัน และช่องเขาลำแพน ประมาณ 500 เมตร ตลอดเส้นทางที่เดินผ่านตามแนวชอกหินของช่องเขามีดอกไม้สีค่าที่มีลักษณะสวยงาม ดอกไม้ดังกล่าวเป็นพืชหายาก โดยมีสรรพคุณทางยาเป็นสมุนไพร มีชื่อเรียกว่า ว่านค้ำคาว ดอกไม้ชนิดนี้จะออกดอกตลอดปี

บ่อน้ำร้อน ยังคงอยู่ในสภาพเดิม มีการพัฒนาเพียงเล็กน้อยโดยจัดสถานที่จอดรถไว้บริการนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 5-6 คัน

3. ป่าต้นน้ำ

ลักษณะโดยทั่วไปเป็นผืนป่าธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีต้นไม้ที่มีขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ 300 ไร่ บริเวณต้นน้ำมีน้ำไหลผุดจากใต้หิน การเดินทางใช้เส้นทางเดินเท้าประมาณ 1 กิโลเมตร โดยเส้นทางดังกล่าวสามารถใช้เพื่อศึกษาธรรมชาติได้

ป่าต้นน้ำ มีการพัฒนาเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ดังนี้

- มีการปรับปรุงเส้นทางเดินเท้าเป็นพื้นราบไม่ลาดชัน เส้นทางมีความปลอดภัยและยังคงเป็นธรรมชาติ
- มีป้ายบอกเส้นทางเข้า และมีป้ายบอกชื่อชนิดพรรณไม้ต่างๆ

4. น้ำตกบางคูด

เป็นน้ำตกขนาดเล็ก สภาพพื้นที่โดยทั่วไป เป็นป่าชุ่มน้ำ มีน้ำตกไหลเป็นชั้นสวยงามมาก น้ำไหลตลอดทั้งปี ธารน้ำไหลผ่านโขดหิน ซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนดินจับตัวเป็นก้อนแข็งคล้ายกับหินสลับเป็นชั้น ๆ เป็นแอ่งน้ำสวยงาม มีต้นกำเนิดจากคลองน้ำผุดไหลลงสู่คลองชะอุ่น บริเวณโดยรอบมีต้นไม้ใหญ่ปกคลุมทั่วไป โดยส่วนใหญ่เป็นต้นโศก อายุหลายสิบปี โดยมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวดังนี้

- ได้จัดสถานที่ไว้เพื่อจอดรถประมาณ 8-10 คัน
- ได้จัดสถานที่ไว้เพื่อตั้งร้านค้า และอยู่ระหว่างรอเปิดดำเนินการ
- จัดทำป้ายบอกเส้นทางตลอดแนวทางเข้า
- เตรียมจัดทำห้องน้ำและมีมาตรการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในบริเวณได้ไม่เกิน 25 คนต่อครั้ง
- จัดตั้งทิ้งขยะไว้มากกว่า 3 ถัง
- ด้านความปลอดภัย ในหมู่บ้านมีชุดรักษาความสงบและความเรียบร้อย จำนวน 21 คน ซึ่งถ้าหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามา จะมีการลาดตระเวนตลอดเวลา แต่ถ้าหากไม่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาจะมีลาดตระเวนสัปดาห์ละครั้ง

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านถ้ำผิง

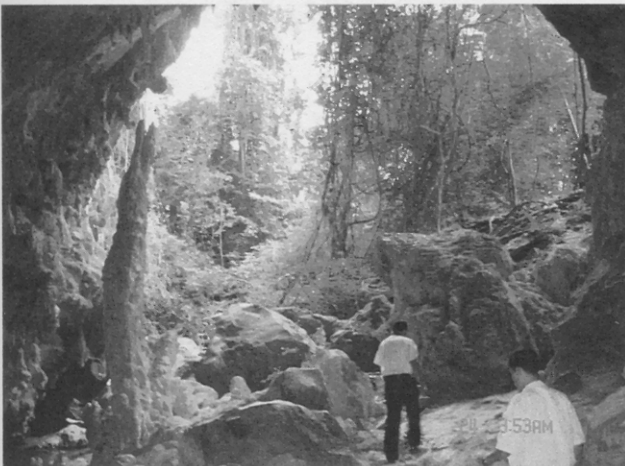
ภาพที่ 1 : น้ำตกบางคุย

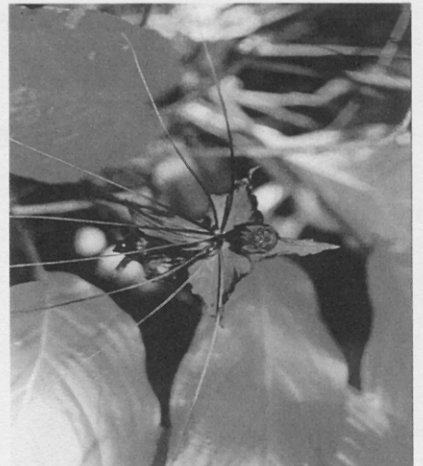
ภาพที่ 2 : บ่อน้ำต้นทรายคูด

ภาพที่ 3 : ทิวทัศน์จากจุดชมวิว

ภาพที่ 4 : ถ้ำน้ำลอด

ภาพที่ 5 : ว่านค้ำควาหรือดอกไม้สีดำ

5. ถ้ำน้ำลอด

เป็นถ้ำที่สามารถเดินทะลุผ่านจากด้านหนึ่งไปอีกด้านหนึ่ง ระยะทางประมาณ 50 เมตร มีลำธารที่มีน้ำไหลผ่านตลอดทั้งปี ในอดีตเล่าขานกันว่ามีการหาเหล็กไหลในบริเวณถ้ำแห่งนี้ ถ้ำน้ำลอด มีการพัฒนา ดังนี้

- มีปรับปรุงเส้นทางเข้าให้มีความปลอดภัย และยังคงอยู่ในสภาพเดิม

6. บ่อน้ำคันทรายจุด หรือน้ำพุเย็น

สภาพพื้นที่เป็นป่าชุมชนประมาณ 220 ไร่ มีลักษณะเป็นบึง พื้นเป็นทรายละเอียด น้ำใส ในบริเวณกันบึงจะมีแรงดันของอากาศ ทำให้ทรายบริเวณนั้นถูกน้ำดันขึ้นมาตลอดเวลา ลึกประมาณ 2 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 20 เมตร หากมีเสียงปรบมือหรือทำให้เกิดการสั่นสะเทือนจะยิ่งทำให้ทรายมีแรงดันเพิ่มขึ้น ได้มีผู้พยายามดำน้ำสู่กันบึงแต่ไม่สามารถทำได้เนื่องจากแรงดันของอากาศทำให้ลอยตัวขึ้น ส่วนอีกบ่อในบึงเดียวกัน อยู่บริเวณใกล้กัน เป็นบ่อน้ำจุด จำนวน 1 บ่อ มีแรงลมคุกลงไป หากมีการจับหรือสัมผัสทรายจะมีความรู้สึกคล้าย ๆ กับมีกระแสไฟฟ้าสถิตย์

ในปัจจุบัน มีการพัฒนา ดังนี้

- การก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าล้อมรอบบ่อเพื่อให้นักท่องเที่ยวสะดวกต่อการเดินชม
- จัดทำป้ายอธิบายเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และมีป้ายห้ามนักท่องเที่ยวไม่ให้ทิ้งขยะลงในบ่อ และห้ามไม้ให้ลงเล่น น้ำภายในเวลา 8.00 – 16.00 น.
- จัดทำป้ายบอกชื่อต้นไม้ชนิดต่างๆบริเวณโดยรอบบึง
- จัดแต่งเส้นทางเข้าโดยเดินเท้าประมาณ 50 เมตร โดยคงความเป็นธรรมชาติ

7. จุดชมวิว

เป็นยอดเขาบริเวณกลางหมู่บ้าน เป็นสถานที่สามารถชมภูมิทัศน์อันงดงามของชุมชน บ้านถ้ำผึ้งได้เป็นอย่างดี การเดินทางใช้บันไดหินจากเชิงเขาถึงจุดชมวิวใช้เวลาในการเดินประมาณ 45 นาที ตลอดเส้นทางมีกล้วยไม้ป่า ปาล์มราหูและพรรณไม้นานาชนิด ในตอนเช้าเหมาะแก่การชมทะเลหมอก

จุดชมวิว ยังคงสภาพเดิมอยู่ มีการพัฒนาเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ดังนี้

- จัดสถานที่จอดรถไว้ให้กับนักท่องเที่ยวประมาณ 6-7 คัน
- จัดป้ายบอกเส้นทางเข้าจุดชมวิว

2.2. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีการค้นพบใหม่และพัฒนาเพิ่มเติม

1. ถ้ำค้างคาว

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปมีภูเขาล้อมรอบ และบริเวณรอบถ้ำมีป่าที่อุดมสมบูรณ์ มีสวนผลไม้ สลับกับสวนยางพารา

ลักษณะของถ้ำยาวประมาณ 50 เมตร กว้างประมาณ 30 เมตร ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อย และมีค้างคาวเป็นจำนวนมาก การเดินทางใช้เส้นทางการเดินทางเท้าประมาณ 100 เมตร ในอดีตถ้ำแห่งนี้เคยเป็นที่พักของคนทั่วไปหาของป่าและล่าสัตว์

2. บ่อน้ำผุด บ้านคลองถ้ำเลิศ

ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้านคลองถ้ำเลิศ ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม เป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชสมุนไพรและพันธุ์ไม้นานาชนิดลักษณะบ่อน้ำผุด เป็นรูปทรงกลม บ่อกว้างประมาณ 4 เมตร มีน้ำผุดขึ้นมาอย่างสม่ำเสมอและจะสังเกตเห็นเม็ดทรายหมุนไปรอบ ๆ บ่อ

จากการที่บ่อน้ำผุดนี้มีลักษณะคล้ายบ่อน้ำพุเย็น (บ่อน้ำคั้นทรายดูด) ทำให้ชาวบ้านเชื่อกันว่า เส้นทางมาจากจุดเดียวกัน ซึ่งบ่อน้ำผุดบ้านคลองถ้ำเลิศจะอยู่ห่างจากบ่อน้ำพุเย็นประมาณ 8 กิโลเมตร

3. หินลูกช้าง

ตั้งอยู่กลางถ้ำธารคลองถ้ำเลิศ มีรูปร่างลักษณะแตกต่างกัน บ้างก็มองเป็นรูปร่างแม่ช้าง 1 เชือก และลูกช้าง 2 เชือก ตั้งอยู่ห่างกันไม่มากนัก

สภาพพื้นที่ บริเวณโดยรอบจะปกคลุมไปด้วยป่าไผ่ ขนาดน้อยใหญ่ ชาวบ้านเชื่อว่าผู้ที่สร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเหนือหินลูกช้างแห่งนี้ หัวหน้าครอบครัวจะต้องพบกับวิบากกรรมหรือเสียชีวิตไปทุกราย และพื้นที่ป่าไผ่ที่อยู่โดยรอบหินไผ่ไม่มีใครสามารถทำลายได้ ตามคำบอกเล่ามีรถแทรกเตอร์หรือรถดักคินจะเข้าไปดึงเอาต้นไม้ไผ่ออก รถทุกคันจะต้องเสียหรือไม้คนขับก็ล้มป่วยอย่างกะทันหัน ซึ่งจากที่ได้เกิดเหตุการณ์อย่างนี้เกือบทุกครั้ง ทำให้ชาวบ้านเรียกชื่อสถานที่นี้ว่า หินลูกช้างร้างอาถรรพ์

4. ถ้ำเจดีย์

ลักษณะเป็นถ้ำสูงจากพื้นราบประมาณ 120 เมตร สามารถเข้าถึงได้โดยใช้การเดินทางเท้า เส้นทางขึ้นไปยังถ้ำบางตอนต้องใช้บันไดคินประมาณ 12 ชั้น ถ้ำกว้างประมาณ 40 เมตร ยาวประมาณ 70 เมตร ผนังถ้ำด้านในสูงจากพื้น 15 เมตร ด้านในถ้ำมีแสงสว่างส่องลอดผ่านช่องหิน มีหินงอกหินย้อย ลูกถ้วยปะการัง ลักษณะเด่นของถ้ำมีหินงอกหินย้อยก่อตัวคล้ายเจดีย์ใหญ่ กว้างประมาณ 4 เมตร สูงประมาณ 6 เมตร ที่ตัวเจดีย์มีเม็ดหินทรายประดับเรียงกันเป็นชั้น ๆ แพรพราว

เป็นประกายและมองดูมีลักษณะเป็นอ่างน้ำคล้ายดอกบัวและมีเจดีย์เรียงรายอยู่ตรงกลาง
สภาพพื้นที่รอบ ๆ ถ้าเจดีย์เป็นภูเขาที่มีภูมิทัศน์สวยงามปกคลุมไปด้วยป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์

5. โคนน้ำตก

ลักษณะ เป็นลำธารที่ยาว สามารถเดินเลียบลำธารไปยังลำน้ำวนของหมู่บ้านคลองต้าเถศ
พื้นที่แห่งนี้เหมาะเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นพื้นที่ศึกษาธรรมชาติและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
มีอากาศบริสุทธิ์ตลอดแนวลำธาร

สภาพพื้นที่รอบ ๆ ลำธารมีพันธุ์ไม้และมีสัตว์หลายชนิด เช่น นก กระรอก ๆ ฯลฯ

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวอื่นๆ

3.1. ทรัพยากรพืช

บ้านต้าฝิ่งยังคงมีความสมบูรณ์ทางด้านป่าอยู่มาก จึงทำให้มีพืชสมุนไพรเป็นจำนวนมาก เช่น

- ว่านบอระเพ็ดพวงช้าง
- ว่านม้ากระทืบโรง
- ว่านกำลังเสือโคร่ง
- ว่านคองห่า
- ว่านเพชรหึง
- ว่านค่างขาว
- จิงคอกเดี่ยว ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมีกล้วยไม้ป่าที่หายาก และสวยงามหลายชนิด

3.2. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนผลไม้ภายในชุมชน

ชุมชนบ้านต้าฝิ่งประกอบอาชีพทำการเกษตร โดยส่วนใหญ่เป็นสวนยางพารา กาแฟ และ
สวนผลไม้หลายประเภท ประกอบด้วย เงาะ มังคุด ทุเรียน และลองกอง เป็นต้น ซึ่งเมื่อถึงช่วงฤดูผล
ไม้ ผลไม้เหล่านี้ต่างออกผลเป็นจำนวนมาก ซึ่งนอกจากนำไปขายแล้วสวนผลไม้ยังสามารถจัดให้
นักท่องเที่ยวได้ชมสวน และเรียนรู้วิถีชีวิตในการประกอบอาชีพของชุมชน ดังนั้นชุมชนจึงมีความ
คิดในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขึ้นมา โดยกำหนดให้นักท่องเที่ยวสามารถเก็บผลไม้ในสวน
รับประทานได้ โดยคิดอัตราหัวละ 20 บาท นอกจากนี้สามารถซื้อผลไม้กลับเพื่อเป็นของฝาก โดยได้
กำหนดราคาผลไม้ (ในปี 2546) ดังนี้

1. เงาะ กิโลกรัมละ 8 บาท
2. มังคุด กิโลกรัมละ 12 บาท

3. ทูเรียน กิโลกรัมละ 10 บาท
4. ลองกอง กิโลกรัมละ 30 บาท

จากการที่สามารถขายผลไม้ได้ราคาที่สูงขึ้นจึงได้มีการขยายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไปยัง

หมู่บ้านคลองลำเลิศและจะขยายเพิ่มเติมตามความเหมาะสมต่อไป

3.3. การท่องเที่ยวประเภทกีฬาพื้นเมือง

บ้านลำฝิ่งมีกีฬาพื้นบ้านที่หาชมได้ยากในปัจจุบันหลายอย่าง เช่น

- กีฬาไก่ชน
- การเล่นสะบ้า
- การเล่นหมากหลุม

3.4. แหล่งท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรม

ชุมชนมีการแสดงศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ เช่น การแสดงดนตรีไทยของนักเรียน

โรงเรียนบ้านลำฝิ่ง การแสดงกิจกรรมพื้นบ้านของชุมชน

3.5. การศึกษาลักษณะและวิถีชีวิตชุมชน

คนบ้านลำฝิ่งส่วนใหญ่ จะมีลักษณะดังนี้ คือ

- คนในชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นคนที่รักธรรมชาติ
- มีความสามัคคี
- มีมนุษยสัมพันธ์
- มีอัธยาศัยและความเป็นกันเองของคนในชุมชน

นอกจากชุมชนชาวลำฝิ่งจะมีความสามัคคี มีน้ำใจแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นๆที่เป็นประโยชน์ต่อ

การท่องเที่ยว เช่น

1. อาหาร อาหารส่วนใหญ่จะเป็นอาหารพื้นบ้าน และขนมไทยๆ เช่น

- ขนมทองม้วน
- กลิ้วยกรอบแก้ว
- ผอ่ยทอง

2. ผัก ผักส่วนใหญ่ที่นำมาประกอบอาหารจะเป็นผักที่หาได้ตามท้องถิ่นและเป็นผักพื้นบ้าน เช่น

- ผักเหติียง
- มันปู
- ผักหนาม
- ผักกูด

- ยอดมะเระ
- ผักคำลิ่ง
- กั้วขยป่า

3. ผลไม้พื้นบ้าน

- มะไฟป่า (ลูกไฟป่า)
- มะกอก (ลูกกอกป่า)
- ระกำ

4. การบริหารจัดการ

4.1. คณะกรรมการบริหาร

กลุ่มท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านถ้ำผึ้งปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน 73 คน เป็นสมาชิกเดิม 47 คน และสมาชิกใหม่ปี 2546 จำนวน 26 คน (รายชื่อสมาชิกอยู่ในภาคผนวก ข) โดยในการบริหารกลุ่มท่องเที่ยวได้จัดให้มีคณะกรรมการ 2 ชุด ประกอบด้วย

1. กรรมการบริหารกลุ่มท่องเที่ยว ประกอบด้วยคณะกรรมการ 15 คน ดังนี้

1. นายสุรียา คงชนะ	ตำแหน่ง	ประธาน
2. นายธีระ รอคเจริญ	„	รองประธาน
3. นางสาวกนกวรรณ เวชวิมล	„	เหรัญญิก
4. นายอนันท์ ช่วยพัฒน์	„	เลขา
5. นายปรีชา หนูบุญ	„	กรรมการ
6. นายวิชัย นำชัยวัฒนา	„	กรรมการ
7. นางวนิดา แซ่ตัน	„	กรรมการ
8. นายอำพัน เพชรชนะ	„	กรรมการ
9. นายสุวรรณ แดงกุล	„	กรรมการ
10. นายชวิช ฤทธิกุล	„	กรรมการ
11. นางสุภา ธารายศ	„	กรรมการ
12. นายสงวนศักดิ์ คงชนะ	„	กรรมการ
13. นายวีรพล ทองสุข	„	กรรมการ
14. นางฉวีวรรณ บุญชนะ	„	กรรมการ
15. นายประสิทธิ์ คงชนะ	„	กรรมการ

2. กรรมการบริหารเขตคลองลำเลิศ (แหล่งท่องเที่ยวใหม่) จะประกอบด้วยกรรมการจำนวน 10 คน ดังนี้

ร.ก.	ชื่อ	ตำแหน่ง	ประธาน
1.	นายสุวรรณ แดงกุล		
2.	นายธวัช ฤทธิกุล	„	รองประธาน
3.	นางวนิดา แซ่ตัน	„	เลขา/เหรัญญิก
4.	นายอนันต์ ช่วยพัฒน	„	ที่ปรึกษา
5.	นางสุภา ธารายศ	„	กรรมการ
6.	นางอำพัน เพชรชนะ	„	กรรมการ
7.	นายสุนทร แดงกุล	„	กรรมการ
8.	นายคูสิต เพชรชนะ	„	กรรมการ
9.	นายศิริ รุ่งจิตย์	„	กรรมการ
10.	นายมณี ทองมั่ง	„	กรรมการ

นอกจากนี้ มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเพื่อติดต่อประสานงาน โดยแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด 12 จุด แบ่งออกเป็น 3 เขตรับผิดชอบ ดังนี้ คือ

เขตที่ 1 บางกุดไผ่ - บางเสา มีนายบุญทัน บุญชูคำ เป็นหัวหน้าเขตรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด 5 จุด คือ น้ำตก ถ้ำน้ำลอด พรมน้ำร้อน ถ้ำสมรภูมิ และจุดชมวิว

เขตที่ 2 บางกุดเหนื่อ - บางเสา มีนายธีระ รอดเจริญ เป็นหัวหน้าเขตรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด 2 จุด คือ บ่อน้ำคันทรายคูด และน้ำผุด ป่าคันทราย

เขตที่ 3 บ้านคลองลำเลิศ มีนายสุวรรณ แดงกุล เป็นหัวหน้าเขตรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด 5 จุด คือ ถ้ำเจดีย์ โตนน้ำตก บ่อน้ำผุด ถ้ำค้างคาว และหินลูกช้าง

4.2. ระเบียบข้อตกลงกลุ่ม

เพื่อให้การบริหารกลุ่มเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สมาชิกได้เห็นชอบให้มีระเบียบและข้อตกลงของกลุ่ม ดังนี้

1. ระเบียบการบริหารกลุ่ม

1.1 สมาชิกกลุ่ม รับสมาชิกปีละ 1 ครั้ง ตั้งแต่วันที่ 1- 30 มกราคม ของทุกปี

1.1.1 ผู้ที่เป็นสมาชิก จะต้องมียชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในตำบลต้นขวน

1.1.2 สมาชิกกิตติมศักดิ์ เป็นสมาชิกจากบุคคลภายนอกที่ได้รับความเห็นชอบของกลุ่ม

1.1.3 ผู้เป็นสมาชิกต้องถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น และไม่เกินครึ่งหนึ่งของสมาชิกที่มีอยู่

1.2. มีการกำหนดราคาหุ้น หุ้นละ 100 บาท

1.2.1 สมาชิกที่เข้า 3 เดือน แล้วออก จะไม่คืนหุ้นให้ ถ้าเข้าครบ 6 เดือน จะคืนหุ้นให้แต่ไม่ปันผล ถ้าครบ 1 ปี จะคืนหุ้นและปันผล ถ้าในกรณีที่สมาชิกเสียชีวิต ทายาทจะรับช่วงต่อ

1.2.2 สมาชิกทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ถ้าขาด คัดเงินปันผล หรือให้เพิ่มการร่วมกิจกรรม (โดยความเห็นชอบของสมาชิก)

1.3. การขาดจากการเป็นสมาชิก

- 1. ตาย
- 2. ลาออก
- 3. ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ไม่มีคนแทน
ทำผิดระเบียบร้ายแรง ทั้งนี้จะให้ที่ประชุมพิจารณา

1.4. ระเบียบของนักท่องเที่ยว

- 1. ผู้มาเที่ยวทุกกลุ่มต้องเข้าใจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของหมู่บ้าน
- 2. ผู้ที่มาเที่ยวต้องติดต่อผ่านระบบกลุ่มหมู่บ้าน จึงจะได้เข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวของหมู่บ้านอย่างแท้จริง และต้องเป็นผู้รักษารธรรมชาติที่นั่น
- 3. ผู้ที่มาเที่ยว เมื่อท่านนำขยะเข้ามาต้องนำกลับไปด้วย

2. ข้อตกลงด้านการเงินและการจัดผลประโยชน์

2.1. รายได้ของกลุ่ม

- 2.1.1. เงินหุ้นจากสมาชิก
- 2.1.2. เงินสมทบจากผู้บริจาค องค์กรบริหารส่วนตำบล หน่วยงานรัฐ และเอกชน
- 2.1.3. จากกิจกรรมการท่องเที่ยวของหมู่บ้านและตำบล

2.2. เงินปันผล เหลือคืน หรือสมทบ

ปันผลตามหุ้นยอดสุทธิกำไร คิดตามเปอร์เซ็นต์ โดย

- 50% เป็นเงินปันผลของสมาชิก
- 30% เป็นเงินที่นำไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- 20% เป็นเงินที่นำไปบำรุงกลุ่ม

2.3. การจัดบริการต่างๆ

2.3.1. เติ้นท์ สร้างตามความสมัครใจของสมาชิก รายได้เฉลี่ยคืนตามสมาชิกผู้สร้าง และตัดเข้ากลุ่ม 10%

2.3.2. บ้านพักสร้างได้ไม่เกินคนละ 2 หลัง ตามความสมัครใจ ต้องหมุนเวียนขึ้นทะเบียนไว้ รายได้จะหักเข้ากลุ่ม 10%

4.3. การจัดการบริการทางการท่องเที่ยว

4.3.1. การบริการที่พัก

ที่พัก มีทั้งประเภท การพักร่วมกับเจ้าของบ้าน และก่อสร้างที่พักแยกต่างหาก มีทั้งหมด 16 หลัง ซึ่งมีอยู่เดิม 12 หลัง และมีเพิ่มเติม อีก 4 หลัง นอกจากนี้ยังมีขนาไว้รองรับนักท่องเที่ยวอีก 9 หลัง

รายชื่อเจ้าของที่พัก

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล
1.	นางสาวกนกวรรณ เวชวิมล
2.	นายพงศ์สวัสดิ์ เวชวิมล
3.	นางสุพรรณิ สุคันธเมศ
4.	นางสุภาพ เกตุพงศ์พันธ์
5.	นายธีระ รอดเจริญ
6.	นายสุริยา กงชนะ
7.	นายประสิทธิ์ กงชนะ
8.	นางสมศรี กงชนะ
9.	นายบุญทัน บุญชุคำ
10.	นางสุมาลี บ้านเพิง
11.	นางฉวีวรรณ บุญญะ
12.	นางสุภา ธารายศ
13. *	นางวนิดา แซ่ตัน
14. *	นางอำพัน เพชรชนะ
15. *	นายสุวรรณ แดงกุล
16. *	นายวิชัย นำชัยวัฒนา

* หมายถึง รายชื่อเจ้าของบ้านที่จะมีเพิ่มเติม

- ราคาที่พักทุกประเภท ราคา 100 บาท / คน / คืน
- เติร์ท หลังละ 150 บาท ต่อ 1 คืน

- คณะกรรมการจะเข้าตรวจที่พัก ก่อนที่นักท่องเที่ยวจะเข้าพัก โดยที่พักแต่ละหลังจะต้องมี

1. หมอน
2. มุ้ง
3. ที่นอน

และที่สำคัญทั้งในและนอกบริเวณที่พักต้องสะอาด

4.3.2. การบริการด้านอาหาร

เป็นอาหารพื้นบ้าน มีความสะอาดและถูกสุขลักษณะ

- อาหาร 1 มื้อ ต่อ 1 คน ราคา 50 บาท
- การทำอาหารทางกลุ่มจัดให้มีการหมุนเวียนกับสมาชิกทุกคน

4.3.3. การบริการนำเที่ยว

ลักษณะการนำเที่ยว มีรถนำเที่ยวทั้งหมด 6 คัน

- รถนำเที่ยว 1 คันต่อนักท่องเที่ยว 10 คน บริการ 1 วัน ค่าบริการ 500 บาท
- ผู้นำเที่ยว 1 คน ต่อนักท่องเที่ยว 10 คน ค่าบริการ 200 บาท ผู้นำเที่ยวทางกลุ่มจะเป็นผู้จัด

ให้ตามความเหมาะสม

- ทางกลุ่มจะเก็บค่าธรรมเนียมเป็นค่าบำรุงสถานที่คนละ 10 บาท
- ฤดูกาลท่องเที่ยว เริ่ม 20 ธันวาคม ไปถึงเดือนมิถุนายนของทุกปี
- บ้านดำสิ่งยังบริการนักท่องเที่ยวที่พักในชุมชน ไปชมเขื่อนรัชชประภา เขาสก ไชยา

เกาะสมุย กระบี่ โดยค่าบริการจะตกลงกันตามความเหมาะสม

รายชื่อเจ้าของรถนำเที่ยว

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล
1.	นายประสิทธิ์ กงชนะ
2.	นายประพันธ์ หนูบุญ
3.	นายบุญทัน บุญชูคำ
4.	นางสุมาลี บ้านเพ็ง
5.	นายไสว ทรัพย์รัตน์
6.	นางวนิดา แซ่ตัน

4.4. การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก และการระดมทุนจากสมาชิก

ในการดำเนินงานพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านถ้ำผึ้งได้รับการสนับสนุนด้านการพัฒนา และการสนับสนุนด้านการเงินให้แก่กลุ่ม จากหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

4.4.1. โครงการพัฒนาระหว่างหน่วยงานราชการและองค์การบริหารส่วนตำบล

ในปี 2545 – 2546 ได้รับการสนับสนุนทางวิชาการ และการจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์จากโครงการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งและเศรษฐกิจฐานราก จากวิทยาลัยชุมชนสุราษฎร์ธานี โดยในส่วนของแผ่นพับมีมูลค่า 40,000.00 บาท

ในปี 2545 ได้รับเงินสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลต้นยวน ในโครงการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นเงิน 79,000.00 บาท

ในปี 2546 องค์การบริหารส่วนตำบลต้นยวน ให้เงินสนับสนุนกลุ่มการท่องเที่ยวบ้านถ้ำผึ้ง 3 โครงการ คือ

1. โครงการสร้างสะพานและปรับปรุงภูมิทัศน์ เป็นเงิน 100,000.00 บาท
2. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์สระน้ำบริเวณศาลาประจำหมู่บ้าน เป็นเงิน 310,000.00 บาท
3. โครงการสร้างศูนย์การท่องเที่ยวหมู่ที่ 5 บ้านถ้ำผึ้ง เป็นเงิน 340,000.00 บาท

4.4.2. การอุดหนุนด้านเงินทุนหมุนเวียน

กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านถ้ำผึ้ง ได้รับเงินทุนหมุนเวียนจากองค์การบริหารส่วนตำบลต้นยวน เป็นเงิน 50,000.00 บาท โดยมีเงื่อนไขให้ทางกลุ่มจ่ายคืน ปีละ 10,000 บาท เป็นระยะเวลา 5 ปี โดยไม่คิดดอกเบี้ย

4.4.3. การระดมทุนจากสมาชิก

ปี 2545 – 2546 ทางกลุ่มการท่องเที่ยวได้มีการระดมทุนจากสมาชิกโดยปัจจุบันมีทุนเรือนหุ้น เป็นเงิน 80,000.00 บาท

สำหรับฤดูกาลท่องเที่ยวปี 2545 – 2546 ทางกลุ่มมีรายได้จากการให้บริการนักท่องเที่ยวที่ได้เข้ามาพักในบ้านถ้ำผึ้ง และนักท่องเที่ยวทั่วไป เป็นเงิน 108,600.00 บาท (หนึ่งแสนแปดพันหกร้อยบาทถ้วน)